

BLADWESP-EIEREN IN WILGETWIJGEN

DOOR

T. A. C. SCHOEVERS

In den nazomer van 1929 werden uit Schellinkhout en St. Pancras bij den Plantenziektenkundigen Dienst een paar wilgetakjes ingezonden, die de op Pl. VIII fig. 1 op natuurlijke grootte, op fig. 2 in zevenmalige vergrooting afgebeelde beschadiging vertoonden.

In de lengte van de takjes bevond zich een kortere of langere, dubbele rij van ongeveer half-cirkelvormige litteekens, die ongeveer 1,75—2 mm lang en 1,1—1,75 mm breed waren. Aan de rechte zijde was in den bast een insnijding gemaakt, waarna de bast was opgelicht, klaarblijkelijk door een of ander insect om er een ei onder te schuiven; er was dus a.h.w. een zakje gemaakt. De opgelichte bast was verdroogd en bruin geworden. In sommige der zakjes werd nog een nu donker gekleurde, iriseerende, cenigszins boonvormige eischaal gevonden, met aan de minst gekromde zijde een versterkte zwarte lijst. In enkele dezer eischalen bevond zich een uiterst klein, dood sluipwespje (in één schaal zate twee exemplaren), ongetwijfeld een eiparasiet, die om de een of andere reden gestorven was of niet naar buiten had kunnen komen. Van de larven, die uit de eieren gekomen moesten zijn, was echter geen spoor meer te vinden.

Ik vertoonde de aldus beschadigde takjes op de in Februari 1930 te Wageningen gehouden wintervergadering der Nederl. Entomologische Vereeniging, doch geen der aanwezige entomologen kende de beschadiging. Om er achter te komen, wie de dader was, verzocht ik den inzenders, den heeren J. MAARSE, correspondent van den Dienst te Schellinkhout en A. v. HERWIJNEN, controleur van den Dienst te St. Pancras, in de lente van 1930 op de plaatsen, waar in 1929 de beschadiging was waargenomen, de wilgen na te gaan om zoo mogelijk versche eizakjes te vinden, ten einde te zien wat er uit de eieren kwam. Een paar maal werden takjes met vrij versche litteekens gevonden, maar de eieren waren toch reeds uitgekomen. Op een der ons gezonden takjes waren enkele jonge bastaardrupsen aanwezig, die jammer genoeg dood gingen. Ook controleur VAN HERWIJNEN zag wel eens een enkele jonge bastaardrups op de takjes, maar verloor deze uit het oog. In elk geval viel hierdoor de verdenking op

bladwespen, en in den winter van 1930 en 1931 werd dit vermoeden waarschijnlijker, doordat ik toevallig voor een ander doel ESCHERICH, die Forstinsekten Mitteleuropas, opsloeg en daar in deel I, op blz. 135 een plaatje aantrof met het onderschrift: „Eitaschen” einer Weidenblattwespe (*Nematus miliaris*), welk plaatje vrijwel precies de beschadiging weergaf! Ik heb toen onmiddellijk een takje naar Prof. ESCHERICH gezonden, en ontving bericht, dat de litteekens ongetwijfeld „Eitaschen” van de bladwesp *Pteronidea (Nematus) miliaris* Pz. waren, daar geen ander insect bekend is, dat op deze wijze zijn eieren afzet.

Ik weet niet, of deze bladwesp reeds als inlandsch bekend is; algemeen is zij zeer zeker niet, daar anders de zoo eigenaardige beschadiging, bij het eierleggen toegebracht, wel eens zou zijn opgemerkt.

Het zou daarom wel aardig zijn, als de lezers van dit Tijdschrift in deze lente de wilgentwijgen in hun buurt eens op het voorkomen dezer eizakjes wilden onderzoeken en als zij ze vinden, nagaan of op de bladeren licht blauwgroene bastaardrupsen, wier voorste drie en achterste drie lichaamssegmenten helder steenrood gekleurd zijn, aanwezig zijn.

De beschadiging is het eerst beschreven door W. BAER, „Ueber Laubholz-Blattwespen”, in *Naturwissenschaftliche Zeitschr. f. Forst- u. Landwirtschaft*, Jrg. 13, 1915, blz. 225—249.

De bastaardrupsen lijken veel op die van de gewone wilgenbladwesp *Pteronidea salicis* L., wier voorste en achterste lichaamssegmenten echter meer bruinrood van kleur zijn. BAER geeft bovendien nog andere verschillen, die echter slechts voor den meer geschoolden entomoloog goed waarneembaar zijn. De Plantenziektenkundige Dienst wil in den komenden zomer gaarne zoo gekleurde bastaardrupsen ter onderzoek ontvangen.

Van economische beteekenis is *Pteronidea miliaris* wel niet, anders dan *P. salicis*, die vaak in grooten getale voorkomt.

April 1931.

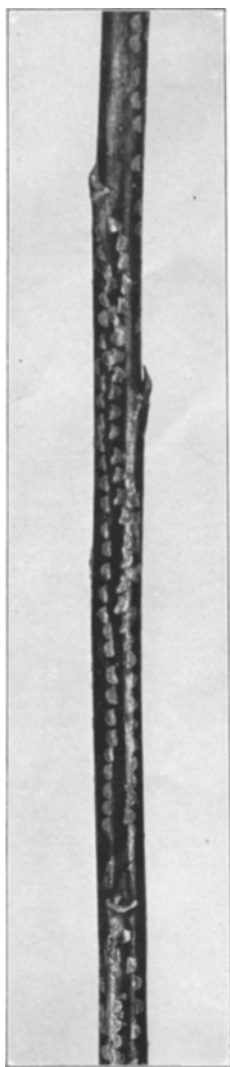

Fig. 1. „Eitaschen” hoogst waarschijnlijk van de bladwesp *Pteronidea miliaris* Pz., op een wilgetakje (natuurlijke grootte)

Fig. 2. Een deel van het in fig. 1 afgebeelde takje, $\approx 7 \times$ vergroot.